

บันทึก

ประกอบร่างพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้มีหนังสือ ที่ นร ๐๒๑๔/๑๐๑๙๖ ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๓๙ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติรับหลักการร่างพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่กระทรวงอุตสาหกรรมเสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) ได้ตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวเสร็จแล้ว เห็นสมควรจัดทำบันทึกประกอบการพิจารณาร่างฯ ดังนี้

๑. กระทรวงอุตสาหกรรมได้เสนอร่างพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔ และเพิ่มมาตรา ๘ ทวิ ของกฎหมายปัจจุบัน เพื่อกำหนดให้สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมมีอำนาจหน้าที่ในความตกลงและให้ความร่วมมือในการดำเนินงานด้านการมาตรฐานกับหน่วยงานมาตรฐานทั้งในประเทศและต่างประเทศทั้งภาครัฐและเอกชน รับเป็นตัวแทนของหน่วยงานมาตรฐานของต่างประเทศหรือระหว่างประเทศทั้งภาครัฐและเอกชนในการดำเนินงานด้านมาตรฐาน แต่งตั้งตัวแทนทั้งภายในประเทศและต่างประเทศทั้งภาครัฐและเอกชน ร่วมดำเนินงานและให้ข้อคิดเห็นด้านการมาตรฐานกับองค์การการค้าโลกและองค์การอื่นเกี่ยวกับมาตรฐาน และให้คณะกรรมการมีอำนาจมอบอำนาจในการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมฯ ให้คณะกรรมการวิชาการ คณะอนุกรรมการ สำนักงาน หรือหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและเอกชนดำเนินการแทนได้

๒. คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) ได้ฟังคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม (สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม) และได้พิจารณาเอกสารที่เกี่ยวข้องแล้ว ได้ความเป็นมาของการเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ว่า สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจะต้องทำหน้าที่เป็นผู้เจรจาให้ความเห็นและให้ความร่วมมือดำเนินการในด้านมาตรฐานกับหน่วยงานมาตรฐานอื่นไม่ว่าเป็นหน่วยงานมาตรฐานภายในประเทศหรือหน่วยงานมาตรฐานของต่างประเทศหรือหน่วยงานมาตรฐานระหว่างประเทศและไม่ว่าหน่วยงานมาตรฐานนั้นจะเป็นเอกชนหรือหน่วยงานของรัฐก็ตาม เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการการค้า และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในทางการค้าระหว่างประเทศซึ่งมีแนวโน้มที่จะนำมาตรการทางด้านมาตรฐานมาเป็นเครื่องมือในการเจรจาต่อรองระหว่างกัน นอกจากนี้สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจะทำหน้าที่เป็นหน่วยงานมาตรฐานของต่างประเทศ เพื่อตรวจสอบสินค้าไทยที่จะส่งออกไปยังประเทศนั้น ๆ ให้เป็นไปตามมาตรฐานของประเทศผู้นำเข้า เช่น เป็นตัวแทนของสมาคมมาตรฐานของประเทศแคนาดา (CANADIAN STANDARDS ASSOCIATION) ซึ่งเป็นสถาบันมาตรฐานเอกชน เพื่อตรวจสอบและรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์

ไทยตามมาตรฐานแคนาดาโดยแสดงเครื่องหมาย CSA หรือเป็นตัวแทนของสถาบันมาตรฐานของประเทศแอฟริกาใต้ (SOUTH AFRICAN BUREAU OF STANDARDS) ซึ่งเป็นสถาบันมาตรฐานของรัฐบาล เพื่อตรวจสอบและรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์ไทยตามมาตรฐานแอฟริกาใต้สำหรับผลิตภัณฑ์ไทยที่จะส่งไปจำหน่ายในประเทศแอฟริกาใต้ โดยแสดงเครื่องหมาย SABS แต่การกระทำการเป็นตัวแทนสถาบันมาตรฐานของต่างประเทศดังกล่าวนี้ สำนักงานอัยการสูงสุดและคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๓)^๑ มีความเห็นตรงกันว่า พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ ไม่ได้บัญญัติให้สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมมีอำนาจหน้าที่ในการทำข้อตกลงเป็นตัวแทนของหน่วยงานมาตรฐานของต่างประเทศโดยทำหน้าที่ในด้านการตรวจสอบให้กับหน่วยงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของต่างประเทศ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจึงไม่มีอำนาจที่จะทำบันทึกข้อตกลงเป็นตัวแทนของหน่วยงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของต่างประเทศได้ ซึ่งเป็นที่มาประการหนึ่งของการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑

๓. เมื่อได้พิจารณาความเป็นมาและความประสงค์ของกระทรวงอุตสาหกรรมที่จะเสนอแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ ข้างต้นแล้ว เห็นว่า การเสนอแก้ไขเพิ่มเติมให้สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมมีอำนาจหน้าที่เจรจาทำความตกลงและให้ความร่วมมือด้านการมาตรฐานกับหน่วยงานมาตรฐานในประเทศหรือหน่วยงานมาตรฐานต่างประเทศหรือระหว่างประเทศและร่วมดำเนินงานและให้ข้อคิดเห็นในด้านการมาตรฐานกับองค์การการค้าโลกนั้น สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมย่อมสามารถให้ข้อคิดเห็นและเจรจากับหน่วยงานมาตรฐานทั้งภายในประเทศและต่างประเทศได้อยู่แล้ว ตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีอยู่ตามกฎหมายปัจจุบัน จึงไม่ต้องแก้ไขเพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมในส่วนนี้อีก ส่วนการทำข้อตกลงเป็นตัวแทนของหน่วยงานมาตรฐานของต่างประเทศหรือแต่งตั้งตัวแทนทั้งภายในประเทศและต่างประเทศเพื่อดำเนินการด้านมาตรฐานนั้น เห็นว่า เมื่อได้พิจารณาความประสงค์ที่แท้จริงแล้ว จะเป็นเรื่องของการยอมรับนับถือมาตรฐานซึ่งกันและกันเพื่อประโยชน์ในการส่งออกหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมให้เกิดความรวดเร็วและประหยัดค่าใช้จ่าย โดยตรวจสอบและรับรองผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ต้นทาง จึงเป็นการทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบและรับรองมาตรฐานแทนหน่วยงานต่างประเทศ ซึ่งมีใช้การกระทำการเป็นตัวแทนซึ่งจะต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบตามสัญญาตัวแทน คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕)

^๑ บันทึก เรื่อง อำนาจของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมในการตกลงเป็นตัวแทนของหน่วยงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของต่างประเทศส่งถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรีตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาด่วนที่สุด ที่ นร ๐๖๐๑/๐๖ ลงวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๓๗ (เรื่องเสร็จที่

จึงยกร่างขึ้นใหม่เป็นมาตรา ๒๐ ตี และมาตรา ๒๐ จัตวา โดยมาตรา ๒๐ ตี ได้บัญญัติว่า สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจะทำความตกลงกับหน่วยงานของต่างประเทศรับเป็นผู้ตรวจสอบและรับรองผลิตภัณฑ์นั้น ๆ ก็ได้ เมื่อมีข้อกำหนดของต่างประเทศหรือข้อตกลงระหว่างประเทศหรือสัญญาระหว่างผู้ส่งออกและผู้นำเข้ากำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมใดต้องเป็นไปตามมาตรฐานของต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างประเทศจึงจะนำเข้าประเทศนั้นหรือประเทศอื่นใดได้ และมาตรา ๒๐ จัตวา ได้บัญญัติให้คณะกรรมการจะประกาศยอมรับนับถือมาตรฐานหรือการตรวจสอบหรือการรับรองที่กำหนดขึ้นหรือดำเนินการโดยหน่วยงานอื่น หรือมอบหมายหน่วยงานอื่นให้ดำเนินการตรวจสอบหรือรับรองหรือกระทำการใดที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบหรือการรับรองไม่ว่าหน่วยงานนั้นจะอยู่ในประเทศหรืออยู่ต่างประเทศหรือเป็นหน่วยงานของรัฐหรือของเอกชนก็ตาม โดยประกาศมาตรฐานหรือรายชื่อของหน่วยงานและผลิตภัณฑ์หรือห้องปฏิบัติการและขอบเขตการตรวจสอบที่เกี่ยวข้องในราชกิจจานุเบกษา และเมื่อได้ยอมรับนับถือมาตรฐานของหน่วยงานอื่นและตรวจสอบและรับรองผลิตภัณฑ์ตามมาตรฐานนั้นแล้ว จึงบัญญัติให้ทำผลิตภัณฑ์หรือนำเข้าผลิตภัณฑ์นั้นได้ โดยไม่ต้องขออนุญาตเป็นการเฉพาะคราวจากรัฐมนตรีตามมาตรา ๒๐ ทวิ หรือมาตรา ๒๑ ทวิของกฎหมายปัจจุบันอีก

๔. นอกจากการที่ได้เพิ่มมาตรา ๒๐ ตี และมาตรา ๒๐ จัตวาข้างต้นแล้วโดยที่เห็นว่า ในขณะนี้ความหมายของคำว่า “มาตรฐาน” ในบทนิยามในพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมฯ ยังไม่ครอบคลุมไปถึงมาตรฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมซึ่งสถาบันมาตรฐานสากลได้กำหนดขึ้นในระยะหลัง เช่น ISO ๙๐๐๐ ซึ่งเป็นมาตรฐานเกี่ยวกับระบบหรือขบวนการผลิตหรือการบริหาร หรือ ISO ๑๔๐๐๐ ซึ่งเป็นมาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังอาจมีมาตรฐานความปลอดภัย สุขอนามัย พลังงาน อาชีวอนามัย ซึ่งจะมีการตกลงกันต่อไปในระดับระหว่างประเทศ และจะเป็นประโยชน์ต่อการผลิตและการส่งออกผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมไปยังต่างประเทศ จึงเห็นควรแก้ไขความหมายของบทนิยาม “มาตรฐาน” ให้กว้างขึ้น โดยเมื่อใดก็ตามที่เห็นว่าการรับมาตรฐานที่จะมีขึ้นใหม่จะเป็นประโยชน์ต่อการมาตรฐานภายในประเทศแล้ว ก็ให้ประกาศเป็นพระราชกฤษฎีกาให้เป็นมาตรฐานตามความหมายของกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมไว้ชั้นหนึ่งก่อน และเมื่อจะมีนโยบายกำหนดให้เป็นมาตรฐานทั่วไปหรือมาตรฐานบังคับ ก็จึงจะดำเนินการตามกลไกที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมฯ ต่อไป

๕. ตามที่กระทรวงอุตสาหกรรมเสนอแก้ไขให้คณะกรรมการอาจมอบอำนาจในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ให้คณะกรรมการวิชาการ คณะอนุกรรมการสำนักงาน หรือหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและเอกชนดำเนินการแทนได้นั้น เห็นว่า ในปัจจุบันนี้ คณะกรรมการมีอำนาจที่จะมอบหมายให้พิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดแทนคณะกรรมการได้อยู่แล้วภายในกรอบของกฎหมาย ส่วนความประสงค์ที่จะให้มีการมอบหมายรวมตลอดไปถึงการกำหนดแก้ไข ยกเลิกมาตรฐาน อนุญาตให้ใช้เครื่องหมายมาตรฐาน ทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมต้องเป็นไปตามมาตรฐาน ซึ่งเป็นอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการตามมาตรา ๘ นั้น เห็นว่า ไม่อาจกระทำได้ เพราะกฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจและหน้าที่ที่

คณะกรรมการจะต้องเป็นผู้ใช้อำนาจหรือต้องมีหน้าที่ในเรื่องนั้นๆ ดังนั้น จึงตราร่างมาตรา ๔ ซึ่ง
เพิ่มมาตรา ๘ ทวิ ในร่างของกระทรวงอุตสาหกรรมออก

ทั้งนี้ ในการพิจารณาเรื่องนี้ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม (สำนักงานมาตรฐาน
ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม) เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดและเห็นชอบในการแก้ไขเพิ่มเติมด้วยแล้ว

(ลงชื่อ) อัคราทร จุฬารัตน

(นายอัคราทร จุฬารัตน)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กรกฎาคม ๒๕๕๐